

Newsletter Prawniczy

Ślązak, Zapiór i Partnerzy Kancelaria
Adwokatów i Radców Prawnych sp. p.

nr 5/2023

- Fundacja Rodzinna - NOWOŚĆ w porządku prawnym
- Zmiany w ustawie o lasach

Zmiany w prawie cywilnym w związku z wprowadzeniem do systemu prawnego fundacji rodzinnej

Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. 2023 poz. 326)

Wejście w życie: 22 maja 2023 r.

Na podstawie ustawy wprowadzającej do porządku prawnego instytucję fundacji rodzinnej wprowadzone zostają następujące zmiany:

W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1125 oraz z 2023 r. poz. 181 i 289):

1. Opłata stała w kwocie **200 złotych** pobierana będzie od pozwu w sprawie o uchylenie uchwały organu fundacji rodzinnej oraz stwierdzenie nieważności uchwały organu fundacji rodzinnej.
2. Wprowadzono Rozdział 5a obejmujący sprawy z zakresu rejestru fundacji rodzinnych, zgodnie z którym:
  - opłata stała w kwocie **500 złotych** pobierana będzie od zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych;
  - opłata stała w kwocie **250 złotych** pobierana będzie od wniosku o wpis w rejestrze fundacji rodzinnych;
  - jedna opłata stała w kwocie **100 złotych** pobierana będzie od skargi na orzeczenie referendarza sądowego, chociażby dotyczyło kilku wpisów w rejestrze fundacji rodzinnych.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.) dodano art. 778 (3), zgodnie z którego brzmieniem, tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko fundatorowi fundacji rodzinnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko fundacji rodzinnej ponoszącej odpowiedzialność za zobowiązania fundatora, jeżeli **egzekucja przeciwko fundatorowi okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna.**

W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337 i 2339):

1. Fundacja rodzinna (obok fundacji), która została ustanowiona w testamencie przez spadkodawcę, może być spadkobiercą, jeżeli zostanie wpisana do rejestru w ciągu dwóch lat od ogłoszenia testamentu.

2.W art. 991 § 2 określono, że jeśli uprawniony do zachowku nie otrzymał go w postaci darowizny, powołania do spadku, zapisu lub w postaci świadczenia od fundacji rodzinnej albo mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy **roszczenie o zapłatę** sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia – co istotne przy obliczaniu zachowku doliczane będą także fundusze założycielskie fundacji rodzinnej wniesione przez spadkodawcę (w przypadku, gdy fundacja ta nie jest ustanowiona w testamencie) oraz mienie związane z rozwiązaniem fundacji rodzinnej o wartości nie większej niż wysokość funduszu założycielskiego fundacji rodzinnej wniesionego przez spadkodawcę.

3.Przy obliczaniu zachowku **nie będą doliczane:**

- fundusze założycielskie fundacji rodzinnej wniesione przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku, chyba że fundacja rodzinna jest spadkobiercą;
- spadku z mienia związanego z rozwiązaniem fundacji rodzinnej otrzymanego przez osoby niebędące spadkobiercami albo uprawnionymi do zachowku przed więcej niż dziesięciu laty, licząc wstecz od otwarcia spadku;
- zstępnemu – fundusze założycielskie fundacji rodzinnej i mienie związane z rozwiązaniem fundacji rodzinnej, jeśli ich przekazanie nastąpiło w czasie, kiedy spadkodawca nie miał zstępnych, co nie dotyczy jednak wypadku, gdy przekazanie nastąpiło na mniej niż trzysta dni przed urodzeniem się zstępnego;
- małżonkowi – fundusze założycielskie fundacji rodzinnej i mienie w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej przekazanych przed zawarciem małżeństwa ze spadkodawcą.

4.Wartość funduszu założycielskiego fundacji rodzinnej i mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej obliczona zostanie według stanu z chwili ich przekazania, a według cen z chwili ustalania zachowku.

5.Na mocy nowo dodanego art. 997(1), istnieje możliwość zaspokojenia roszczeń z tytułu zachowku z **odroczeniem terminu płatności**, rozłożenia go na raty, a także, w wyjątkowych przypadkach, obowiązany będzie mógł żądać jego obniżenia (przy uwzględnieniu sytuacji osobistej i majątkowej uprawnionego do zachowku oraz obowiązane do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku).

6.W zakresie **umowy o zrzeczenia się dziedziczenia** opisanej w art. 1048 dodano przepis, zgodnie z którym zrzeczenie się dziedziczenia może być **ograniczone do zrzeczenia się tylko prawa do zachowku w całości lub w części**, a także domniemanie, zgodnie z którym zrzeczenie się dziedziczenia na korzyść innej osoby uważa się w razie wątpliwości za zrzeczenie się pod warunkiem, że ta osoba będzie dziedziczyć.

Zmiany w ustawie o lasach

Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych (Dz.U. 2023 poz. 803)

Wejście w życie: 12 maja 2023 r.

(art. 10 i art. 20 wchodzi w życie z dniem 28 lipca 2023 r.; art. 5, art. 14 i art. 19 wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2023 r.)

Jest to ustawa zmieniająca m.in. ustawę z 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 1991 nr 101 poz. 444 z późn. zm.). Ustawa wprowadza **zmiany w zakresie sprzedaży przez osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, niestanowiącego własności Skarbu Państwa gruntu będącego lasem** w rozumieniu ustawy, objętego uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją starosty wydaną na podstawie inwentaryzacji stanu lasu co do zadań z zakresu gospodarki leśnej, realizowanych na tym gruncie.

Zmiana polega na możliwości ustalenia okoliczności związanych z w/w gruntem na podstawie **oświadczenia sprzedającego** złożonego pod rygorem odpowiedzialności karnej.

BDO SPRAWOZDANIA

15 maja upływa termin na:

- przedłożenie Prezesowi URE informacji **w zakresie planowanych zapasów**, w celu ich weryfikacji przed przedsiębiorstwa energetyczne zobowiązane do utrzymania obowiązkowych zapasów gazu ziemnego w nadchodzącym roku gazowym 2023-2024, które od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r., dokonały przywozu gazu ziemnego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 24 ust. 1 i 25 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz o zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. 2007 nr 52 poz. 343.).

Fundacja rodzinna – instrument zarządzania majątkiem rodzinnym

Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. 2023 poz. 326)

Wejście w życie: 22 maja 2023 r.

Do polskiego porządku prawnego zostaje wprowadzony **nowy mechanizm**, który ma umożliwić wsparcie rodzinnych przedsiębiorstw, zapewniając wielopokoleniową **ochronę majątku rodzinnego** oraz tworząc wehikuł inwestycyjny w ramach biznesu rodzinnego.

Jak wskazuje Ministerstwo Rozwoju i Technologii, fundacja rodzinna została skonstruowana na założeniu, „*że biznes i rodzina są formalnie odseparowane od siebie, ponieważ majątek rodzinny staje się własnością fundacji rodzinnej*”.

Fundacja rodzinna stanowi **odrębną osobę prawną**, która z jednej strony ma pozwolić na akumulację kapitału rodzinnego, pełniąc rolę **skarbcza rodziny**, a jednocześnie zapewnić kontynuację działalności rodzinnych przedsiębiorstw, w tym zabezpieczyć przed rozdrobnieniem majątku przez pokolenia i jego zbyciem na rzecz podmiotu zewnętrznego.

Założenie fundacji rodzinnej

1. **Oświadczenie fundatora** o ustanowieniu fundacji rodzinnej złożone przed notariuszem w akcie założycielskim albo testamencie.
2. Sporządzenie **statutu** określającego zasady funkcjonowania fundacji rodzinnej.
3. **Transfer majątku** od fundatora na fundusz założycielski.
4. **Ustanowienie organów** fundacji rodzinnej.
5. Wpis fundacji do **rejestracji fundacji rodzinnych** prowadzonego przez sąd.

Struktura fundacji rodzinnej

1. **Fundator** – twórca fundacji nadający jej statut i przekazujący do niej swój majątek. Ustawodawca przewidział również możliwość tworzenia fundacji za życia przez więcej niż jednego fundatora (np. rodzeństwo, małżonków itp.).
2. **Beneficjent fundacji** – osoba uprawniona do otrzymywania środków z fundacji rodzinnej (swoistych dywidend). Zasady ustalania grona beneficjentów fundator określa w statucie fundacji. Zasadniczo będą to członkowie rodziny fundatora, lecz niewykluczone jest wskazanie także osób niespokrewnionych. Jeżeli fundacja rodzinna jest tworzona za życia fundatora, to również on sam może uzyskać status beneficjenta fundacji. **Ustalanie grona beneficjentów nie jest przy tym w żaden sposób powiązane z przepisami prawa spadkowego.** Uprawnienia przyznane na rzecz beneficjentów mogą być różnicowane, np. w zakresie wielkości przyznanych świadczeń czy też w zakresie prawa do zasiadania w zgromadzeniu beneficjentów.

3.**Zarząd** – osoby zarządzające majątkiem fundacji i reprezentujące ją wobec osób trzecich.

4.**Rada Nadzorcza** (fakultatywnie) – osoby weryfikujące funkcjonowanie fundacji i jej zarządu.

Po więcej informacji zapraszamy na bloga Spółki z Górnej Półki - [Fundacja Rodzinna już w maju 2023 - Spółki z Górnej Półki \(szgp.pl\)](#).

Odpowiedzialność za długi fundatora

Fundacja rodzinna ponosi z fundatorem **odpowiedzialność solidarną** za jego zobowiązania powstałe przed ustanowieniem fundacji. Zakres tej odpowiedzialności ogranicza się do wartości mienia wniesionego przez fundatora. Odpowiedzialności tej nie będzie można bardziej wyłączyć ani ograniczyć, chyba że za zgodą wierzyciela.

Szczególnej ochronie podlegają **zobowiązania o charakterze alimentacyjnym**. W tym zakresie fundacja odpowiada nie tylko za zobowiązania powstałe przed jej ustanowieniem, ale również za te, które powstały później.

Chcesz wiedzieć więcej o odpowiedzialności za długi fundatora?

Zapraszamy do zapoznania z artykułem - [Fundacja rodzinna – odpowiedzialność za długi fundatora - Spółki z Górnej Półki \(szgp.pl\)](#).

Zmiany w przepisach podatku dochodowego od osób fizycznych dotyczących fundacji rodzinnej

Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U.2023.326)

Wejście w życie: 22 maja 2023 r.

Wprowadzono **regulacje dotyczące przychodu z tytułu świadczenia spełnianego przez fundację rodzinną na rzecz beneficjenta** oraz otrzymanego w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej.

W art. 5a dodaje się pkt. 50 w brzmieniu: *„Ilekoć w ustawie jest mowa o fundacji rodzinnej – oznacza to fundację rodzinną w organizacji o których mowa w ustawie z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej”*.

Fundacja będzie **nowym rodzajem osoby prawnej**, poświęconym przechowywaniu i pomnażaniu majątku zbudowanego za życia fundatora. Dochody fundacji rodzinnej będą także przeznaczane na wypłaty dla jej beneficjentów wskazanych przez fundatora. W tym zakresie ustawodawca przewidział niestandardowe zasady opodatkowania.

W art. 20 dodaje się ust. 1g w brzmieniu: *„Za przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, uważa się również przychody z tytułu otrzymania lub postawienia do dyspozycji świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, oraz mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej. Jeżeli przedmiotem tego świadczenia lub tym mieniem nie są pieniądze lub wartości pieniężne, przychód powstaje w ostatnim dniu miesiąca, w którym podatnik otrzymał takie świadczenie lub mienie, a w przypadku świadczenia lub mienia przysługującego za okres dłuższy niż miesiąc, przychód powstaje w ostatnim dniu każdego miesiąca, za który takie świadczenie lub mienie przysługuje”*.

Zmiany w przepisach podatku dochodowego od osób prawnych dotyczących fundacji rodzinnej

Wprowadzono regulacje dotyczące fundacji rodzinnych, przewidujące w szczególności zwolnienie tych fundacji z CIT oraz opodatkowanie przychodu z tytułu świadczenia spełnianego przez fundację rodzinną na rzecz beneficjenta oraz otrzymanego w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej.

Po art. 24p dodaje się art. 24q-24s w brzmieniu:

Art. 24q. 1. Podatek dochodowy od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio:

1) świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej,

2) mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej

- wynosi **15% podstawy opodatkowania**.

2. Podstawę opodatkowania stanowi przychód odpowiadający wartości świadczenia lub mienia, o których mowa w ust. 1.

3. W przypadku rozwiązania fundacji rodzinnej przychód odpowiadający wartości mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, pomniejsza się o wartość podatkową mienia wniesionego przez fundatora lub fundatorów.

4. Przez wartość podatkową mienia, o której mowa w ust. 3, rozumie się wartość niezaliczoną uprzednio w jakiegokolwiek formie do kosztów uzyskania przychodów, jaka zostałaby przyjęta przez fundatora za taki koszt, gdyby składnik ten został przez niego odpłatnie zbyty bezpośrednio przed wniesieniem go do fundacji rodzinnej, nie wyższą od wartości rynkowej tego mienia.

5. W przypadku, gdy przedmiotem świadczenia lub mieniem, o których mowa w ust. 1, są rzeczy lub prawa lub inne świadczenia w naturze, w tym rzeczy i prawa przekazane lub postawione do dyspozycji nieodpłatnie lub częściowo odpłatnie, a także inne nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia, ich wartość ustala się stosując przepisy art. 12 ust. 5-6a.

6. Podatek, o którym mowa w ust. 1, podlega wpłacie w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym świadczenie lub mienie, o których mowa w ust. 1, zostały przekazane lub postawione do dyspozycji.

Art. 24r. 1. W zakresie w jakim fundacja rodzinna prowadzi działalność gospodarczą **wykraczającą poza zakres określony w art. 5** ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej stawka podatku, o którym mowa w art. 19, wynosi **25% podstawy opodatkowania**.

2. Do fundacji rodzinnej, o której mowa w ust. 1, przepis art. 15 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Do fundacji rodzinnej, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się zwolnień i odliczeń określonych w art. 17-18f.

Art. 24s. 1. Fundacja rodzinna jest obowiązana **złożyć do urzędu skarbowego deklarację**, według ustalonego wzoru, o wysokości dochodu (przychodu) osiągniętego w roku podatkowym - w terminie **do końca trzeciego miesiąca roku następnego**.

2. Deklarację, o której mowa w ust. 1, składa się za pomocą środków komunikacji elektronicznej zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej.

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Newsletter składa się z wykazu wybranych zmian prawa oraz komentarzy. Część zmian może być powtarzana dla poszczególnych dziedzin/działów.

Wykaz zmian prawa, które będą miały miejsce w niniejszym numerze, może być niekompletny z uwagi na fakt, iż część aktów prawnych jest ogłaszana pod koniec miesiąca, a więc jeszcze przed dniem udostępnienia newslettera. Przytoczone orzecznictwo może pochodzić z wcześniejszych miesięcy z uwagi na ich późniejszą publikację.

Zastrzegamy, że informacje zawarte w niniejszym opracowaniu mają charakter ogólny i nie stanowią opinii prawnej. W związku z czym Kancelaria nie ponosi jakiegokolwiek odpowiedzialności za wykorzystanie niniejszych informacji bez uprzedniej konsultacji.

ŚLĄZAK, ZAPIÓR I PARTNERZY

Kancelaria Adwokatów
i Radców Prawnych
spółka partnerska

Modelarska 25
40-142 Katowice
tel. + 48 32 783 88 00

www.kancelaria-szip.pl
kontakt@kancelaria-szip.pl